

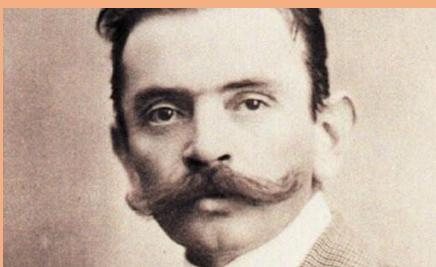
21. februar – MEDNARODNI DAN MATERNEGA JEZIKA

Ali veš, da:

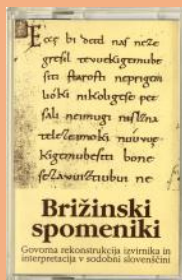
- naj bi, po podatkih Evropske komisije, slovenščino v Sloveniji kot materni jezik govorilo 1.920.000 ljudi, kot drugi jezik pa 75.000 ljudi. Po ocenah je na svetu skupaj več kot 2,2 milijona uporabnikov slovenskega jezika,
- je Unesco 21. februar za mednarodni dan maternih jezikov razglasil leta 1999 v spomin na protest in smrt bengalskih študentov, ki so leta 1952 v Pakistanu zahtevali enakopravnost za svoj jezik – bengalščino,
- je ogroženih 43 odstotkov od približno 6000 svetovnih jezikov. Britanski jezikoslovec David Crystal je pred leti ocenil, da vsaka dva tedna eden od ogroženih jezikov umre,
- polovico vseh jezikov govori manj kot 10.000 ljudi,
- spadata pravica do uporabe in dostop do maternega jezika med temeljne človekove pravice,
- po podatkih UNESCA, 40 odstotkov svetovnega prebivalstva nima dostopa do izobrazbe v jeziku, ki ga govori ali razume.
- **Tema letošnjega dneva**, s katerim želi Unesco spodbuditi spoštovanje lastnega in tudi drugih maternih jezikov po svetu, je **JEZIKI BREZ MEJA**. Pomembno je, da spoštujemo ne le svoj materni jezik, temveč materne jezike vseh govorcev po svetu.

Slovenci lahko knjige v maternem jeziku beremo od leta 1550, ko je **Primož Trubar** s Katekizmom in Abecednikom utemeljil knjižni jezik.

O svoji materinščini je precej pisal pisatelj Ivan Cankar; v Kurentu lahko preberemo, da so bogatejši drugi jeziki, "**pravijo tudi, da milozvočnejši in bolj pripravi za vsakdanjo rabo - ali slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja**".

Brižinski spomeniki so jezikovno in slovstveno pomembni slovenski zapiski iz zgodnjega srednjega veka, zapisani najverjetneje pred letom 1000.

Na nekaterih področjih pa se je slovenščina uveljavljala zelo pozno, npr. v vojski. Vojska je bila področje, na katerem se slovenščina do samostojnosti leta 1991 ni mogla dokončno uveljaviti in izpodrinuti nemščine v času Avstrije oz. Avstro-Ogrske, kasneje pa ne srbohrvaščine.

V avstrijskem državnem zboru so bili dovoljeni vsi jeziki habsburške monarhije, slovenski poslanci pa so slovenski jezik prvič uporabili v poslanski obljubi leta 1867, pogosteje pa v delih govorov šele v prvem desetletju.

Danes je slovenščina eden izmed uradnih jezikov v evropskem parlamentu.

Če te zanima, poglej.

KVIZ: <http://sskj.mladinska.com/>

GOVORNI POMOČNIK:

<http://govornipomocnik.rtv slo.si/>

Vir: STA, MMC

Unescov plakat ob letošnjem mednarodnem dnevu maternih jezikov. Foto: Unesco

Imejmo radi slovenski jezik!

Imejmo radi svoj materni jezik!

Poslanica predsednika Društva slovenskih pisateljev ob mednarodnem dnevu materne jezika Dušana Merca

POSLANICA OB MEDNARODNEM DNEVU MATERNEGA JEZIKA, februar 2022

Ni težko prevesti v vse materinščine sveta niti v jezik posameznika, jezik težkega železa, velikanskih premikov tisočernih oboroženih ljudi, ki morajo ubogati samo en jezik, ki morajo biti tiho in ki naj bi verjeli samo tisto, ker jim zapovedujejo hegemoni in veliki vezirji v njim lastnem jeziku, jeziku vojne in ubijanja. V takšnih dominantnih in nedemokratičnih razmerah je težko razumeti posamezne krike – da smo proti vojni! - pa četudi so enotni v vsem, le v zaporedju človeških glasov ne.

Z velikimi vojaškimi grožnjami v Evropi se uveljavlja samo en jezik, enotni jezik, ki pa nam je po naši naravi kljub njegovi vseobsežnosti in lepoti tuj v vsebinah, ki jih izključujejo iz drobovja naravnega maternega jezika velikanske ptice ujede, ki se posmehujejo vsaki materinščini, tudi svoji. Jastrebi trgajo iz svoje materinščine zven in besede, ki jih vzvišeno in zaničujoče predstavljajo kakor svetovno voljo vseh drugih jezikov!

Pravico narodov, da govorijo svoj jezik, pravico ljudi, da govorijo svoj jezik, je potrebno povezati s pravico do svobode misliti po svoje in kričati po svoje – umaknite železje iz našega obzorja, pospravite ga v skladišča, pustite ga v grobnicah nekdanjih časov. Evropi ni potrebna vojna, ki bi bila v resnici vojna proti jezikom mnogih narodov. Globoka žalost nas lahko zaradi govorice nasilja v kateremkoli jeziku ogrne v popotne plašče beguncev in romarjev, spremeni naša življenja v žalujočo in nemo skupnost obupanih in oropanih, izgnanih, brez prihodnosti, v neme podobe strahu in nemoči, ker nihče noče ne slišati ne razumeti našega maternega jezika.

Nismo in nikoli ne smemo postati vsi samo en narod, ki bi razumel le jezik sovraštva, ki se razliva po svetu, tudi po Evropi, jezik, ki postaja jezik zastraševanja in dopovedovanja, da je vojna nujna. Kako žalostna usoda nekega jezika! V današnjih dneh je grozljivo težko s polno obupa poslušati enega najlepših maternih jezikov, ki začena zveneti samo kot grožnja, grožnja železja in hegemonije, ki nam dopoveduje, da se bo vse zrušilo. V katerem in čigavem jeziku in zakaj?

Zato je včerajšnji dan maternih jezikov dan vsakokratnega jezika posameznika in skupnosti, ki mora imeti moč, da zakriči dovolj razumljivo: pustite nam govoriti v našem jeziku. Razumite našo materinščino: zahtevamo mir in svobodo govorjenja v našem jeziku, ne zahtevajte od nas poslušnosti in ubogljivosti in podrejenosti v vašem jeziku, ne pačite ga in ne uničujte ga z železnim tonom, tonom sovraštva, trdega in odločnega zvena jekla jezikov predsednikov in poveljnikov, ne izražajte svoje infantilne zahteve v jeziku, ki ga sicer poznamo tudi v vseh njegovih poetičnih in človeških tonih. Popačenost vaših glasov, ki niso materinski glasovi, so pa izgovorjeni v vašem maternem jeziku, je najhujša grožnja miru in našemu jeziku, našemu bistvu. Nam vsem. Tudi vam v vašem jeziku.

Danes in zdaj jezikovni hegemoni brez milosti, samo z nasiljem in velikansko vojno in gospodarsko močjo uporabljajo svojo materinščino, da bi si nas podredili, da bi nas prisilili z njihovim jezikom v razmišljanje, ki ne bo več naše marveč samo njihovo. To se z jezikom da doseči in temu se moramo v imenu svojega jezika, maternega jezika slehernega Evropejca, ki zahteva tudi mir in enakopravnost misli in jezikov, upreti. Zavreči in zavrniti moramo svet v enem samem jeziku. Ne pretvarjajte se, da nas ne morete razumeti. Samo ne slišite nas, pa ne zaradi naših maternih jezikov, pač pa zaradi hrupa železja, s katerim si hočete podrediti svet.

Hegemoniji enega jezika, trenutno žal jezika vojne, se moramo upreti. Ravno zaradi globoke žalosti upreti. Temu mora biti namenjen letošnji dan maternega jezika.

Dušan Merc, predsednik Društva slovenskih pisateljev

**»Najlepše sanje se sanjajo v
maternem jeziku in najgloblje
seže misel, napisana v jeziku,
ki ga je človek zajemal z dihom
otročtva.«**

Milan Petek – Levokov

**»Z jezikom smo ali nismo, z
jezikom bomo ali ne bomo.«**

Florjan Lipuš, pisatelj na avstrijskem Koroškem

**KOLIKOR JEZIKOV ZNAŠ,
TOLIKO VELJAŠ.**

**TISTI, KI GOVORIJO VEČ
JEZIKOV, ŽIVIJO VEČ ŽIVLJENJ.**

Češki pregovor

**JEZIK JE DOMOVINA, KI JO
LAHKO VEDNO VZAMEŠ S
SEBOJ.**

Lojze Kovačič, slovenski pisatelj